

Speech gehouden tijdens het VO Congres van de VO-Raad 29 maart 2018, Nieuwegein

Robbert-Jan Poortvliet (docent geschiedenis)
Frederiek Weststrate (leerling vmbo-kgt)

Frederiek:

I have a dream!
Ik heb een droom!
Psycholoog worden.

Toen ik in klas 1 zat wilde ik graag havo doen. Zodat ik mijn droom kon waarmaken. Namelijk na vijf jaar havo psychologie studeren.
Ik wil graag met mensen werken om ze gelukkiger te maken.

Ik ging nog beter mijn huiswerk doen en harder leren voor toetsen. Ik wist dat cijfers bepalend zijn voor mijn toekomst.

Ik besprak met mijn mentor wat ik zou kunnen doen. Samen hebben we naar mijn cijfers gekeken.

Wiskunde was onvoldoende. Dus: ik kon niet opstromen naar havo.

Mijn naam is Frederiek Weststrate. Ik ben 13 jaar en ik woon in Rilland. Ik zit op het Calvijn College in Krabbendijke.

Mijn mentor toen was meneer Poortvliet. En ik ben blij dat wij hier vandaag samen op het podium staan.

Nu zit ik in klas 2 van het vmbo en ik heb nog steeds mijn droom. Na mijn vmbo wil ik naar de havo. En daarna...psychologie studeren!

Wat als ik wél havo had kunnen doen? En wiskunde op een lager niveau?
Waarbij mijn kwaliteiten veel meer naar voren waren gekomen?

Toch, meneer Poortvliet?

Robbert-Jan:

Ik was die mentor. Ik begreep de droom van Frederiek. Ik werd herinnerd aan mijn eigen situatie in vwo-3, toen ik me niet gekend voelde, een nummertje voelde, niet gezien in mijn kwaliteiten. Daarom stroomde ik af naar havo. Achteraf zie ik dat er toen deuren voor mij dicht zijn gegaan.

Nu sta ik hier met Frederiek omdat ik een visie op onderwijs heb. En tegelijkertijd wil ik het podium graag afstaan aan Frederiek, een leerling.

Ik ben Robbert-Jan Poortvliet, docent geschiedenis op het Calvijn College in Krabbendijke. Vanuit het Calvijn College neem ik deel aan een leerlab. Ik leid op mijn school een Professionele Leergemeenschap waarin ik samen met circa 30 docenten bouw aan een formatieve leercultuur.

Leren begint bij het luisteren naar de leerling. Ik vind drie vragen belangrijk: *Wie ben je? Wat wil je? Wat kun je?*

Hoe vaak luistert u naar een leerling?

Leerlingen worden vaak niet gezien als gelijkwaardig. Niet de leerling, maar de school staat centraal. De leerling moet zich voegen in de bestaande structuur. Te vaak hoor ik nog: 'de klas is zwak, de leerling niet gemotiveerd, ze willen niet leren'. Draai het eens om: 'ik geef slecht les, ik bied het juiste maatwerk niet, ik inspireer niet.'

Ik zou dit graag anders zien.

En daarom vraag ik u om te luisteren naar de droom van Frederiek.

Frederiek:

Stel je voor. Het is 2023. Dat is dus al over vijf jaar.

Wat ziet u dan als u mijn school binnenloopt?

Dit is mijn onderwijsdroom:

In iedere leerling wordt een mens gezien met andere kwaliteiten. Iedereen is uniek. Een laagopgeleide leerling bestaat niet. Iedere leerling is opgeleid op zijn of haar niveau. Praktische en theoretische leerlingen leren samen.

We werken met formatieve toetsen. Veel minder met cijfers. Want inmiddels is algemeen bekend dat cijfers geven het leren stopt.

Er is minder huiswerk. Alleen huiswerk dat echt aansluit op de les en effect heeft.

Docenten leren leerlingen denken. De methode is niet meer leidend. Oude en nieuwe vragen en problemen staan centraal. Het leren is doelgericht. Het leerdoel kan via verschillende wegen bereikt worden. Leerlingen kiezen een weg die bij hen past. Ze worden creatieve denkers.

Weet u hoe ik dit concreet voor me zie?

Van 10:00 tot 14:00 is er een vast rooster. Tijd voor de kernvakken. Als kernvakken zie ik Engels, Nederlands, Wiskunde, Rekenen en Burgerschap.

De rest van de ochtend en middag kiezen leerlingen hun eigen programma. Passend bij hun talent of hun droom. Zo leren ze om eigen verantwoordelijkheid te nemen en te dragen.

Ik kies voor Frans. Levensbeschouwing. Geschiedenis. Ik geloof dat deze vakken mij helpen om mijn droom te verwezenlijken.

Daar staan we dan. 2023. Ik ben 18 jaar.

Ik heb nog heel even een beetje van dit nieuwe leren mee kunnen maken. Ondertussen heb ik dit verhaal al heel vaak aan schoolleiders verteld. Mijn docenten heb ik geprobeerd te motiveren.

En u, meneer Poortvliet?

Robbert-Jan:

Ik voel me samen met u, beste collega's, verantwoordelijk voor deze leerling met haar droom. En ik weet dat er nog velen zijn. Misschien te veel?

Verantwoordelijk voelen vraagt om actie.

Ik wil de afrekencultuur stoppen en ruimte scheppen voor flexibel onderwijs.

En, eerlijk is eerlijk, we zijn goed op weg.

- **Ook in mijn school doen dit jaar leerlingen uit 3 vmbo, al examen in bepaalde vakken, zoals Engels en Frans.**
- **Ook in mijn school heeft de directie tijd gegeven voor docenten om samen te leren in een structuur van Professionele Leergemeenschappen.**
- **Ook in mijn school gaat het gesprek in de teamkamer steeds vaker over leren.**
- **Ook in mijn school zie ik docenten langzaam veranderen en didactische principes integreren in het lesgeven.**

We zijn op weg, en we zijn er nog niet.

Dit is nodig:

Onderwijs vraagt om leiderschap. Van een docent, om professionele ruimte te pakken en kritisch kijkt naar zijn eigen lespraktijk. Van een teamleider die zijn operationele taken gaat verkleinen en verandert naar een onderwijskundige teamleider. Die aanwezig is in de lessen, in gesprek is met teamleden en de stip op de horizon continu in het oog houdt. Van schoolleiders en bestuurders die docenten en teamleiders uitdagen om beter onderwijs te geven en het leerproces van leerlingen centraal stellen.

Onderwijs vraagt om innovatie. Maar slaan we soms niet door in vele experimenten terwijl we uit het oog verliezen wat bewezen werkt? Sommige experimenten gaan dwars tegen resultaten van wetenschappelijk onderzoek in. Laten we doen wat werkt: het geven van directe instructie en actief aan de slag met leerstrategieën. U en ik spelen hierin een cruciale rol.

Onderwijs vraagt om durf. Durf om het rooster open te breken en lessen langer of korter te laten duren. Durf om alle POP's te schrappen en dit te

richten op hét thema voor de komende twee jaar. Durf om samen met uw team een voorjaars schoonmaak in het curriculum te houden.

We zijn op weg, en we gaan er komen!

Dankzij dromen van leerlingen.

Dankzij dromen van docenten.

Dankzij dromen van bestuurders die leerlingen in de ogen kijken en vragen:

Frederiek:

Wie ben je?

Wat wil je?

Wat kun je?

Dank voor uw aandacht!

EINDE